

2011-10-20

STRATEGIRAPPORT FÖR KENYA, SEPTEMBER 2010 – AUGUSTI 2011**SAMMANFATTNING**

Genomförandet av strategin följer i stort sett planen inom alla tre sektorer. Strategin är fortsatt relevant, som konkluderat i den halvtidsöversyn som nyligen utförts. Den nya grundlagen ökar sannolikheten för att det övergripande strategimålet samt sektormålen ska uppnås. De höjda anslagen för 2011, 2012 och 2013 möjliggör ytterligare stöd för genomförandet av grundlagen. Samtidigt kvarstår grundläggande risker vad gäller korruption och straffrihet, vilket påverkar såväl programmen som landets utveckling. Sverige tar aktivt del i den dialog om antikorruption som sker inom alla sektorer samt även på ett övergripande plan, bl.a. som ledande givare i antikorrupsionsgruppen. Valutgången och den pågående processen i den internationella brottmålsdomstolen kommer i hög grad att påverka möjligheterna att nå strategimålen. Det stundande valåret medför även en viss risk för att reformarbetet bromsas in inklusive genomförandet av grundlagen. Sverige står berett att styra om delar av stödet från regeringen till det civila samhället för stöd till ansvarsutkrävande för reformer och genomförandet av grundlagen, utbildning av väljare, åtgärder för att stärka media och främja försoning. Ännu är det för tidigt att bedöma effekterna av den försämrade säkerhetssituationen i Kenya i skrivande stund, men risken är stor att detta kan få politiska, humanitära, sociala och ekonomiska effekter. Evakueringen av ambassaden i oktober kommer också att påverka ambassadens effektivitet i genomförandet och uppföljningen av samarbetet.

1. INLEDNING

Utvecklingssamarbetet med Kenya styrs av regeringens samarbetsstrategi för perioden 2009-2013 och "Kenya Joint Assistance Strategy" (KJAS) 2007 – 2012, vilken undertecknats av 17 givare. Det övergripande målet för Sveriges utvecklingssamarbete med Kenya är "ett Kenya där alla fattiga kvinnor, män, flickor och pojkar har förutsättningar att förbättra sina livsvillkor och där deras mänskliga rättigheter blir infriade". Programmet fokuserar på följande sektorer: naturresurser, demokrati och mänskliga rättigheter samt urban utveckling. En halvtidsöversyn av strategin har genomförts under 2011, vilket resulterat i en ökning av det totala anslaget till 375 MSEK för 2011 och 400 MSEK för 2012 och 2013.

2. EKONOMISKT UTFALL

Under 2011 uppgår anslaget till Kenya till 375 MSEK. Till och med den 31 augusti 2011 har totalt 171 MSEK utbetalats. Detta motsvarar 46 % av anslaget för 2011. Ramen för framtida åtaganden är 650 MSEK, av vilka 367 MSEK hittills har använts. Vissa större insatser är för närvarande under beredning och beslut planeras under 2012, varför det är troligt att ramen för framtida anslag måste utökas under slutet av 2011.

	Delegerade medel 2011 (MSEK)	Utbetalda medel Jan-aug (MSEK)	Prognos Jan-dec 2011 (MSEK)
Naturresurser		108,4	190,8
Demokrati och mänskliga rättigheter		40,4	128,2
Urban utveckling		9,4	81,7
Övrigt ¹		12,8	28,5
Totalt	375	171	429,2

Det ursprungliga anslaget för 2011 var 330 MSEK med ytterligare finansiering upp till 375 MSEK beslutade i juli 2011, som följd av ökade behov i samband med genomförandet av grundlagen. I augusti beslutades att 30 MSEK skulle avsättas inom gällande landallokering för ytterligare insatser för att förbättra livsmedelssäkerheten. Prognosen för 2011 ligger något över 10 %, och anses vara realistisk.

3. RESULTAT

3.1 Sektor/verksamhetsområde 1: Naturresurser²

Antal insatser: 16 inklusive 4 mindre insatser under det strategiska finansieringsavtalet.

Under perioden januari-augusti 2011 har fyra insatser avslutats medan fem nya avtal undertecknats.

3.1.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: Nationella programmet för rådgivning inom jordbruk och boskapsskötsel

Huvudsakligt syfte: Ökad jordbruks- och boskapsproduktion, förbättra tillgången till marknader för jordbruksproduktersamt förbättra

¹ Hiv/aids-programmet och två vägprogram.

² Vissa större insatser har inte tagits med här dels p.g.a. att aktivitetsperioden sträckte sig till juni 2010 för en större insats och dels p.g.a. att de första medlen betalades ut i augusti 2011 för en annan större insats.

livsmedelssäkerheten bland fattiga och utsatta bönder, boskapsskötare och fiskare.

Avtalat belopp	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
327 MSEK	Jan 2007-dec 2011	315,8 MSEK	Jordbruksministeriet	Projektstöd	29 %

Resultatredovisning³:

- Under 2011 fick 1 miljon småskaliga bönder rådgivning, jämfört med de 1,3 miljoner man nådde ut till 2010.
- I år har 7 000 intressegrupper (Common Interest Groups, CIG) bildats för att starta kommersiella jordbruk, jämfört med det planerade antalet 7 500. Sedan 2007 har det bildats sammanlagt 34 000 sådana intressegrupper.
- Avkastningen för de deltagande hushållen ökade med i genomsnitt 30 % mellan 2007 och 2011.
- Kvinnors deltagande i programrelaterade aktiviteter har ökat från mindre än 10 % år 2007 till 35 % under 2011.
- Antalet katastrofförebyggande projekt i torra och halvtorra områden ökade från 46 till 67 mellan 2010 och 2011.

Effektiviteten bedöms vara tillfredsställande. Småskaliga bönder uppmuntras använda ändamålsenliga produktions- och konserveringsmetoder och teknik som skapar mervärde. Den ökade avkastningen har lett till ökade hushållsinkomster bland de bönder man riktat sig till (50 % av bönderna har förbättrat sina bostäder). Även livsmedelssäkerheten har förbättrats (50 % av de deltagande hushållen hade råd med ett mål om dagen). Den enda avvikelser som uppmärksammats är att koordineringen i sektorn inte fungerat som planerat och att gemensamma översyner inte gjorts som förväntat.

Framväxande risker utgörs av svag marknadstillgänglighet, vilket har att göra med otillräcklig kapacitet inom den privata sektorn och höga priser på insatsvaror för bönderna, kombinerat med otillräcklig tillgång till finansiella tjänster. Regnmängden har varit mindre än genomsnittligt i vissa delar av landet under 2010/2011. Sverige för en dialog kring dessa frågor på hög nivå samt anpassar strategierna för finansiell tillgänglighet inom pågående program (Financial Sector Deepening (FSD) och Hand in Hand International). Externa kvartalsvisa revisioner genomförs för att minska ffa förtroendebrist och korruptionsrisker.

Insats 2: "Financial Sector Deepening" (FSD)

³ NALEP, årsrapport 2009/10, NALEP, studie om påverkan på produktivitet 2011, NALEP, genusstudie 2001

Huvudsakligt syfte: Öka den andel av den vuxna befolkningen som använder tjänster hos formella finansiella institutioner. Öka kreditgivningen till den privata sektorn sett procentuellt till BNP samt öka antalet konton i finanssektorn.

Avtalat belopp	Avtals-period	Utbetalade medel hittills	Samarbets-partner	Samarbets-form	Svensk andel av totalt stöd
47 MSEK (50 MSEK nytt stöd)	Jan 2006 - dec 2010 (nytt stöd Jan 2011 - dec 2015)	47 MSEK (och 10 MSEK för nytt stöd)	KPMG	Stöd till spec. prog. och finansiering förvaltd av en organisation	33% (nytt stöd 23%)

Resultatredovisning⁴:

- Vid utgången av 2010 använde 29 % av Kenyas vuxna befolkning tjänster hos formella finansiella institutioner, jämfört med 18,9 % 2006. Under perioden 2006-2009 förbättrades tillgången till finansiella tjänster både på landsbygden, från 14,9 % till 17,6 %, och i urbana områden, från 32 % till 41 %.
- Antalet inlåningskonton har ökat markant från 2,55 miljoner i december 2005 till närmare 12 miljoner i september 2010.
- Den finansiella exkluderingen (av vuxna) i Kenya föll från 38,4 % 2006 till 32,7 % 2009. I slutet av 2010 gjordes uppskattningen att exkluderingsnivån var under 30 %.
- Den privata sektorns krediter ökade från 28,6 % av BNP 2007 till 31,8 % 2009.

Effektiviteten i programmets första fas var tillfredsställande och programmet bidrog till att tillgången till finansiella tjänster förbättrades i flera sektorer. Finanssektorns kapacitet för att tillgodose fattiga människors, mikroföretagens och de små och mellanstora företagens finansiella behov har ökat. Det ökade antalet mobiltelefonabonnenter samt de kommersiella bankernas och finansiella institutionernas expansion har gjort att tillgången till finansiella tjänster ökat.

Den viktigaste avvikelserna är det låga utnyttjandet av finansiella tjänster på landsbygden, trots att kreditgivningens andel av BNP har ökat. Kapacitetsutveckling hos leverantörer av finansiella tjänster och ekonomiutbildning behöver få en större plats i kommande program.

⁴ Källa: FSD årsredovisning 2010, FSD slutrapport 2011 och rapport om tillgängligheten till finansiella tjänster 2009

Försenade upphandlingar av konsulter, avsaknad av nödvändig kompetens och svagt ledarskap inom några institutioner är de viktigaste riskerna som påverkar möjligheten att uppnå resultat.

Insats 3: Förbättra landadministrationen i Kenya (samarbete mellan svenska lantmäteriet och landministeriet)

Huvudsakligt syfte: Effektiv landadministration baserad på förenklade processer, korrekt och säker information om jordbruksskiften och rättigheter, liksom adekvata informationssystem som går att underhålla på ett hållbart sätt.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtals-period	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbets-partner	Samarbets-form	Svensk andel av totala stödet (%)
40	2009-2013	15,3	Landministeriet, Lantmäteriet och ORGUT	Experter	100

Resultatredovisning⁵:

- Fastighetsregister i Nairobi har moderniserats och säkrats, dessutom har 16 554 handlingar i Mombasa utvärderats, sorterats och arkiverats.
- Ett konverteringscenter för fastighetsregister har etablerats vid ministeriets huvudkontor som ett första steg av översynen eller registerhanteringen vid ministeriet. 202 000 poster har skannats.
- En geodetisk referensram för Kenya har utformats som ett första steg i moderniseringen av det nationella geodetiska ramverket. Detta kommer att påskynda lantmäteriarbetet och säkerställa tydligare referenser för jordbruksskiften.

Genomförandet går i stort sett enligt plan. Den förbättrade registerhanteringen har givit omedelbara resultat eftersom inhämtningen av dokument har förenklats och betjäningen ökat.

Riskerna är relaterade till brist på kapacitet, vilket försvagar ägarskap och hållbarhet. Brist på politisk vilja att genomföra institutionella reformer undergräver resultatet och hotar hållbarheten.

Bedömning av strategins sektormål för verksamhetsområdet naturresurser och miljö

Sektormål: Förbättrad styrning av nyttjandet av naturresurser med fokus på hållbar tillväxt som är till gagn för fattiga människor.

⁵ Landministeriets rapport till givarna, juni 2011

Bedömning av utvecklingen mot sektormålet för verksamhetsområdet

Hållbar tillväxt för fattiga människor hänger nära samman med jordbrukets tillväxt och hur väl de småskaliga jordbruken klarar sig.⁶ Den sammanlagda tillväxten inom jordbrukssektorn låg på 2,2 % första kvartalet 2011, jämfört med 6,3 % 2010. Under det andra kvartalet ökade tillväxten till 5,2 %, trots minskade regnmängder. Livsmedelspriserna har stigit p.g.a. de ökade globala livsmedelspriserna och den inhemska jordbrukspolitiken. Småskaliga bönder har inte kunnat tjäna på höga priser då deras verksamheter ligger långt ner i värdekedjan och då de ofta saknar tillgång till lager och marknader. Många småskaliga bönder är nettoinköpare av livsmedel.

Inom vattensektorn har det fortsatt göra investeringar i vattenförsörjning och sanitet⁷. De institutioner som ansvarar för hantering av vattenresurser har förbättrat sin kapacitet och resultat. Exempelvis har antalet aktiva vattenbrukarföreningar ökat och vattenresursmyndigheten (WRMA) har vidtagit åtgärder mot försumliga brukare till förmån för hållbar vattenhantering.

Den allvarliga torkan⁸ i norra och östra Kenya påverkar fattiga människor både på landsbygden och i urbana områden. Bristen på relevanta strategier för att förebygga och förhindra katastrofer (DRR) är den viktigaste faktorn bakom krisens omfattning. Utarmningen av produktionstillgångar och skövlandet av de få kvarvarande skogarna hotar att förvärra den humanitära situationen. För de människor som påverkats har tillväxten varit negativ och hanteringen av naturresurser blir alltmer ohållbar.

Kenyas regering (GoK) har haft ett bristande intresse för hållbar ekonomisk tillväxt i de torra och halvtorra områdena, utgör en **risk** för att målen ska kunna uppnås. Sedan en tid fäster dock GoK betydande uppmärksamhet vid frågan. Nyligen arrangerade GoK ett toppmöte om krisen på Afrikas horn i Nairobi där berörda länder samt det internationella samfundet deltog för att hitta hållbara lösningar. Det finns nu en möjlighet att få en bestående effekt, vilken måste tillvaratas. Det behövs både humanitära och långsiktiga utvecklingssatsningar som innefattar katastrofförebyggande insatser.

Landreformer är avgörande för att hanteringen av naturresurser ska förbättras. I landsektorn har den nya grundlagen medfört nya möjligheter till reformer med krav på ökad transparens och skydd för mänskliga rättigheter. Förbättringarna inom landregistrering är administrativa men har stor

⁶ Jordbruket bidrar med 24 % till BNP. Cirka 80 % av landets befolkning lever på landsbygden och tjänar sitt uppehälle genom jordbruket eller jordbruksrelaterade verksamheter. Småskaliga jordbruk står för 75 % av den sammanlagda jordbruksproduktionen. ("Kenya Vision 2030 – Sektorplan för Jordbruket 2008-2012", 2009)

⁷ Rapporteringen av tillgången till tjänster är otillförlitlig och eftersläpande

⁸ The 2011 Long Rains Season Assessment Report, Kenya Food Security Steering Group, September 2011

betydelse för transparensen och gör landägandet mer strukturerat och öppet. Servicen vid landministeriet har förbättrats, vilket har lett till mer effektiva och transparenta transaktioner, vilket gynnar alla sektorer. Landreformen är mycket politiskt känslig och en av de mest utmanande reformerna i grundlagen, varför insatserna är förbundna med hög risk.

Bedömning av Sveriges bidrag till målen

Det svenska stödet till jordbruk, vatten och land är mycket relevant⁹ i relation till de underliggande orsakerna till den nuvarande humanitära krisen, liksom för uppfyllandet av sektormålet. Även om de konkreta resultaten och effekterna är begränsade anses stödet vara relevant och det har påverkat större investeringar i sektorn. Detta är ett resultat av de stora ansträngningar som gjorts rörande koordinering och institutionell utveckling inom alla sektorer, genom vilka Sverige får möjlighet att påverka politik, strategier och genomförande.

Insatser för att diversifiera småskaliga bönders utkomster, förbättra hanteringen av viktiga naturresurser som land och vatten samt anpassning till klimatförändringar inom olika sektorer är fortfarande mycket relevanta.

Sveriges stöd till landsektorn, i synnerhet till landregister, har varit avgörande för senare tids förbättringar (se ovan). Genomslaget för det svenska stödet ökar i och med det långsiktiga engagemang som åtagits, i kombination med det "snabbspår" som gått till informationssystem för landregistrering.

3.2 Sektor/verksamhetsområde 2: Demokrati och mänskliga rättigheter

Antal insatser: 19. Under perioden januari-augusti 2011 har fem insatser avslutats medan sex nya avtal undertecknats.

3.2.1. Resultat på insatsnivå

Insats 1: Reform av offentlig finansiell styrning (OFS)

Övergripande mål: Förbättra den finansiella styrningen i den offentliga sektorn för att främja den ekonomiska tillväxten och minska fattigdomen, förbättra statens tillhandahållande av tjänster och förbättra samhällsstyrningen.¹⁰

⁹ Halvtidsöversyn av utvecklingssamarbetet med Kenya 2009-2013, 2011, sektion 3.1

¹⁰ Programmet rapporterar inte effekter i termer av ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
100	2007-2012	31,8	Finansdepartementet, KENAO ¹¹ , KRA ¹² , Parlamentet, PPOA ¹³	Sektorprogram med "pooled funding"	Cirka 30 %

Resultatredovisning:

- Budgetutfallet var 100 % för investeringsbudgeten och 99 % för underhållsbudgeten under 2010/11.¹⁴
- En strategisk IFMIS-plan¹⁵ lanserades i februari 2011 och håller på att genomföras.
- En ny strategi för reform av finansiell styrning (public financial management, PFM) har föreslagits.
- Riktlinjer för programbaserad budgetering har utvecklats och utbildning genomförts.
- Systemet för elektroniska överföringar (electronic funds transfer, EFT) har tagits alltmer i bruk, vilket minskat mängden kontanter som ligger outnyttjade i systemet.
- Systemet E-PROMIS har introducerats för att förbättra informationen och transparensen av utvecklingssamarbetet.

Programmets effektivitet är genomsnittlig för 2010/11. Flera resultat (angivna ovan) som är av vikt för hela OFS-området, har uppnåtts. Under året har konsekvenserna av den nya grundlagen, vilken kräver ett nytt lagförslag om OFS som tar decentraliseringen i beaktande, dominerat det strategiska arbetet med PFM.

Det förekommer avvikelser från de väntade resultaten i de flesta av de 15 komponenterna i programmet. Många av de utbildningar som planerats har inte genomförts. Det föreligger inte heller någon makroekonomisk modell och inom kontanthantering och åtagandekontroll finns stora utmaningar som det ännu inte tagits itu med. Programmet har fortsatt har problem med lågt utnyttjande av medel.

Det finns två viktiga risker. 1) Att den nya strategin kommer att bli ytterligare försenad och att det blir ett avbrott i samarbetet under en period då behoven är stora ffa med tanke på genomförandet av grundlagen. 2) Att givare som

¹¹ Kenya National Audit Office

¹² Kenya Revenue Authority

¹³ Public Procurement Oversight Agency

¹⁴ Quarterly Economic and Budgetary Review, fjärde kvartalet 2010/11

¹⁵ Integrated Financial Management Information System

ger stöd till PFM kommer att börja stödja enskilda delar på bekostnad av koordinering, harmonisering och anpassning. Sverige är vice ordförande i PFM-gruppen nästa år och kommer att fortsätta att arbeta aktivt för att utforma en strategi och för att koordineringen mellan givarna samt anpassning till regeringens system bibehålls. Sverige tillhandahåller konsulter för att kvalitetssäkra strategin, utveckla en ram för kontroll och utvärdering samt omarbete samförståndsavtalet.

Insats 2: Nationellt barnbidragssystem, UNICEF

Övergripande mål: Att etablera ett system för barnbidrag i sju distrikt, som motverkar och tar itu med våld, missbruk och utnyttjande av barn samt familjesplittring, även i katastrofsituationer.¹⁶

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
99,5	2007-2013	99,5	UNICEF	Stöd till specifika program och finansiering förvaltd av en organisation	19,74% 2010

Resultatredovisning¹⁷:

- Programmet för föräldralösa och utsatta barn (CT-OVC) omfattade 47 distrikt. Antalet registrerade hushåll ökade från 75 000 (262 500 barn) i januari 2010, till 58 891 (300 619 barn) i december 2010.
- Fler än 21 000 barn i flyktinglägret i Dadaab hade tillgång till skydd vid sju barnanpassade utrymmen samtidigt som formella och intressegruppsbaserade skydds- och försvarsmekanismer förstärktes.
- 24 880 barn fick rådgivning via hjälptelefonen "The Child Helpline".
- 1 235 barn fick rättshjälp via Clan och CRADLE.
- Ett femte barnskyddscentrum (CPC) öppnades i Malindi (de fyra andra finns i Garissa, Mombasa, Eldoret och Nairobi). Barnskyddsstandarder har utformats för CPC:er, barnskyddsenheter (CPU) vid polisstationer samt välgörenhetsinstitutioner för barn (CCI).

¹⁶De viktigaste målen är: i) Rättsligt och politiskt ramverk ii) Etablerandet av ett nationellt system för skyddande tjänster iii) Återförandet av 500 000 utsatta barn till familjer eller alternativa familjebaserade omsorgssystem samt iv) Främjandet av gemenskapsbaserade mekanismer för att förhindra våld, att barn skiljs från familjer samt hiv-infektioner bland pojkar och flickor

¹⁷Gemensam översyn GoK, World Bank, UNICEF, DFID, Sverige, juni 2011; UNICEF årsrapport 2010

- En undersökning om förståelse av samhällsperspektiv på våld mot barn har påbörjats och en uppsättning verktyg för ett omfattande barnskyddssystem har testats.

Genomförandet av programmet går enligt plan och målet kommer troligen att uppnås. Inga större avvikelser har rapporterats för programmet.

En av de största riskerna är bristen på tillräcklig finansiering från GoK, vilket beror på budgetrestriktionerna och kraven på genomförandet av grundlagen samt den humanitära krisen. Brist på tillräckliga mänskliga och finansiella resurser vid avdelningen för barnskyddstjänster, liten eller ingen informationsdelning eller koordinering mellan regeringsorgan och aktörer samt oklarheter kring roller och arbetsfördelning mellan NCCS¹⁸, MoGCSD¹⁹ och ministeriet utgör andra risker för programmet.

Sverige vill se en institutionaliserad inställning till kapacitetsuppbyggande av personal. Rollfördelningen har förtydligats och Sverige fortsätter att mana på UNICEF att följa upp verktygen för utveckling av systemet.

Insats 3: Amkeni Wakenya, (UNDP)

Övergripande mål: Stärka kapaciteten hos civila samhället i syfte att underlätta för medborgarna att engagera sig i pågående reformer.

- Tillgång till rättssystemet för fattiga och marginaliserade.
- Decentraliseringsreform med representation av medborgarna;
- Förverkligande av mänskliga rättigheter, i synnerhet ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt rättigheter för minoriteter och personer med funktionshinder.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
79,5	2008-2014	49,5	FN:s utvecklingsprogram	Stöd till specifika program och finansiering förvaltd av en organisation	

Resultatredovisning²⁰:

- En strategisk plan har utformats för 2011-2015.
- Sammanlagt 98 341 män, kvinnor, ungdomar, barn, hiv-/aidssmittade och återvändande har nåtts direkt av organisationerna för att främja nationellt läkande och försoning.
- Sammanlagt 450 000 personer, inklusive personer med funktionshinder, har fått informationsmaterial översatt till punktskrift och visuella hjälpmedel för att möjliggöra deltagande i folkomröstningen.
- Ökat deltagande bland allmänheten, ökat ansvar för hantering av decentraliserade medel och konstitutionella reformer genom utbildning av väljare och medborgare samt övervakning av folkomröstningen om grundlagen.
- Utbildning för journalister från medier som använder swahili och andra inhemska språk gällande grundlagsbestämmelser har genomförts tillsammans med en expertkommitté.
- Utbildningar för allmänheten har hållits och nått ut till 1 180 personer. Den årliga veckan som tillägnas det civila samhället innebar en möjlighet till stärkt koordinering och samarbete mellan ett stort antal partner.
- Befrämjande av en dialog mellan etniska grupper, vilken lett till försoning och att vissa internflyktingar kunnat återvända.

Genomförandet av projektet går enligt plan. Inga större avvikelser har rapporterats.

De risker som framkommit under året är själva utformningen som vilar på tre pelare: bidrag, kapacitetsuppbyggande och kunskapsstyrning, och att det saknas komplettering mellan dessa pelare. Detta har lösts genom att en strategisk plan som backas upp av ett uppföljnings- och utvärderingssystem har utformats.

Svagheter finns vad gäller genomförandet av rättighetsperspektivet och mainstreaming av jämställdhet. Strategin för kapacitetsuppbyggande fokuserar på detta.

Förseningar i utbetalningar av medel till inblandade partner, huvudsakligen på grund av kapacitetsbrist vid Amkeni, har medfört risker. Sverige har tagit upp detta problem och föreslagit en tydligare rotationstidtabell.

3.2.2 Bedömning av strategins sektormål för demokrati och mänskliga rättigheter

Sektormål: En mer effektiv och rättssäker stat som respekterar och främjar mänskliga rättigheter.

²⁰ UNDP Amkeni WaKenya, årsrapport 2010; Rapport om paraplyavtal från UNDP till Norge

Bedömning av utvecklingen mot sektormålet för verksamhetsområdet

Koalitionsregeringen samarbetade effektivt vid förberedelserna inför folkomröstningen om den nya grundlagen i augusti 2010. De utmaningar regeringen ställs inför har blivit tydliga i och med meningsskiljaktigheterna om processen i den internationella brottmålsdomstolen. Afrikanska Unionens (AU) panel med framstående personligheter, ledd av Kofi Annan, har fått förlängt mandat fram till nästa val för att fungera som plattform för den kenyanska dialogen och försoningsprocessen (Kenya National Dialogue and Reconciliation Process, KNDRP). Sanningskommissionen (TJRC) har påbörjat en riksomfattande utfrågningsprocess som förväntas bli klar i november 2011.

Genomförandet av grundlagen har haft hög prioritet sedan den antogs 2010²¹. Målet att hålla fast vid den ambitiösa tidsplanen innebär en risk för att kvalitet och deltagande eventuellt äventyras. Tillsättandet av en ny överdomare, biträdande överdomare och riksåklagare har skett i en öppen process och inneburit att det finns förutsättningar för förbättrade villkor och ökad effektivitet inom rättsväsendet. Polisreformen har initierats och de viktigaste lagförslagen för reformen har nu antagits.

Det förekommer finansiella och kapacitetsmässiga begränsningar rörande de kommande allmänna valen 2012 och GoK har med anledning av det uttryckt förväntningar på stora bidrag från givare.

Kenya förbättrade sitt CPIA-betyg²² från 3,7 år 2009 till 3,8 år 2010. Förbättringarna gällde främst jämställdhet, som en följd av den nya grundlagen, samt jämlik fördelning av offentliga resurser.²³

De grundläggande riskerna vad gäller korruption och straffrihet kvarstår. Utrikesministern, som tog "time out" sent 2010 efter korruptionsanklagelser, återtog sin position i augusti 2011, utan något offentligt uttalande om grunderna för återinträdet. Parlamentet har dessutom beslutat att inte ge den nya antikorrptionskommissionen (EACC)²⁴ den nya befogenhet som åklagare, vilket är ett bakslag i kampen mot korruption. Parlamentets hantering av EACC har inneburit att EACC står utan ledning, vilket är ett allvarligt hot mot institutionens arbete. Statens effektivitet påverkas av både

²¹ 3 lagar har beslutats, 4 lagförslag väntar på presidentens godkännande, 2 lagförslag framlagda inför kabinettet, 18 långt framskridna lagberedningar, 3 kommissioner etablerade, arbetsgrupper utsedda, utbildning av offentliga tjänstemän rörande genomförandet av grundlagen.

²² Country Policy and Institutional Assessment.

²³ Mätt ur ett affärsperspektiv får Kenya dock 3,6 på det globala konkurrenskraftsindexet, jämfört med 3,7 under 2009/2010. Detta beror på något lägre poäng för förädlade verksamheter och innovationer. Kenya faller också fyra platser på "doing business"-index 2011 (från 94 år 2010 till 98 år 2011).

²⁴ Föregångaren till Kenyas antikorrptionskommission (KACC).

den pågående processen i internationella brottmålsdomstolen, där högt uppsatta kenyanska tjänstemän och politiker står anklagade, samt de kommande valen. Den decentraliseringsprocess som omfattar decentralisering till 47 län har potential att leda till en effektivare stat men denna process medför också betydande risker. Den makroekonomiska instabiliteten, den humanitära krisen, det kommande valet, samt militära interveneringen i Somalia sätter press på en redan ansträngd budget och utgör också en potentiell risk mot processen med att genomföra grundlagen.

Om den nya grundlagen fortsätter att genomföras kommer det övergripande sektormålet att kunna uppnås. GoK har prioriterat genomförandet av grundlagen under det första året. De grundläggande riskerna med korruption och straffrihet kvarstår dock. De kommande valen och processen i den internationella brottmålsdomstolen utgör både möjligheter, om processerna genomförs korrekt, och risker, vilka i hög grad kan påverka möjligheten att nå målen.

Bedömning av Sveriges bidrag till målet

Sverige stödjer tre stora reformer: reform av rättsväsendet, reform av den offentliga sektorn och OFS-reformerna, liksom direkt stöd för mänskliga rättigheter och det civila samhället. Den nya grundlagen innebär nya möjligheter för dessa reformer, samtidigt som resultatet av reformerna påverkas av riskerna ovan.

I denna kontext har det befunnits vara effektivt med en kombination av stöd till regeringen för genomförandet av reformerna och samtidigt stöd till det civila samhället bl.a. för ansvarsutkrävande. Stödet till reformer inom den offentliga sektorn (PSR) har bidragit till att den offentliga sektorn har blivit mer resultatinkriktad. "Rapid Response Initiative" (PRI) har införts och införandet av resultatkontrakt inom staten har fortsatt. Det behövs dock ytterligare förbättringar för att dessa instrument ska bli riktigt effektiva.

Av stödet till mänskliga rättigheter är stödet till Kenyas kommission för mänskliga rättigheter, vilken arbetar med frågor om internflyktingar, av stor vikt. Stödet till AU:s panel av framstående personligheter, ledd av Kofi Annan, är centralt för den fortsatta kenyanska dialog- och försoningsprocessen (KNDRP). Stödet till polisreformen, där den svenska polisen ger tekniskt stöd, fokuserar på att reformera polisutbildningen. Arbetet har stött på svårigheter men viktiga resultat har uppnåtts när det gäller nya läroplaner och introduktion av nya perspektiv. Stödet till UNICEF och det civila samhället har haft positiva effekter på barns och funktionshindrade personers rättigheter.

Liksom det konstaterades i halvtidsöversynen bedöms portföljen vara relevant, till och med i ökande grad i och med den nya grundlagen.

3.3 Sektor/verksamhetsområde 3: Urban utveckling

Antal insatser: 5. Under perioden januari-augusti 2011 har en insats avslutats och ett nytt avtal undertecknats.

3.3.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: Sektorprogram, integrerat land och urban utveckling

Övergripande mål: En effektiv och socialt rättvis urban utveckling och ett effektivt och rättvist system för fördelning av land i Kenya. En deltagande miljö för förändring genom partnerskap med involvering av intressenter på olika nivåer.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtals-period	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbets-partner	Samarbets-form	Svensk andel av totala stödet (%)
48,5	2005-2010	36	Land-, bostadsministeriet	Projekt	20 %

Resultatredovisning²⁵:

- Tre lagar baserade på den nya grundlagen har föreslagits.
- 456 000 handlingar har skannats vid ministeriets huvudkontor.
- Ett informationssystem för lantmäterimyndigheten har utformats.
- Koordineringen mellan centrala ministerier och lokala myndigheter har förbättrats tack vare gemensam planering samt införandet av gemensam bedömning av informella bosättningar och gemensamma baslinjer.
- Den institutionella och tekniska kapaciteten vid 15 lokala myndigheter har förbättrats.
- Transparensen i upphandlingar och ledarskapet vid bostadsministeriet samt lokala myndigheter har förbättrats.

Resultat och utfall är i linje med de övergripande målen för det svenska stödet, Kenyas mål på medellång och lång sikt samt prioriteringar för sektorn. Utsikterna för att uppnå resultat har förbättrats genom den nya grundlagen, tre nya omfattande sektorprogram finansierade av flera givare och ett nytt tillvägagångssätt där man arbetar direkt med kommuner.

Viktiga avvikelser är misslyckandet med att utveckla en omfattande strategi för genomförandet av en nationell landpolicy (LIMS), samt misslyckandet med att jämka samman de olika tillvägagångssätt som olika slumuppgraderingsprogram använder sig av. LIMS fokuserar heller inte tillräckligt på frågor om besittningsrätt i slumområden.

²⁵ Landministeriets rapport till utvecklingspartner, juni 2011.

Riskerna utgörs av svag institutionell och teknisk kapacitet på central och kommunal nivå, hög grad av urbanisering och otillräckliga resurser för att möta de många utmaningarna. Den svaga kapaciteten hindrar ett effektivt genomförande och arbetet att bekämpa korruptionen. Sverige, Världsbanken, och Frankrike stödjer berörda ministerier för att överbrygga de kapacitetsluckor som finns. Användarmanualer har färdigställts för att ge vägledning under genomförandet och för den finansiella styrningen.

Insats 2: Utvecklingsprogram för det urbana civila samhället

Övergripande mål: Stärkt och koordinerat partnerskap för politiskt påverkansarbete och förbättrat tillhandahållande av tjänster i urbana områden.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
47,5	2009-2012	26,4	Maji-na-Ufanisi/ CSUDP	Projekt	100

Resultatredovisning²⁶:

- En omfattande onlinedatabas för 943 urbana icke-statliga organisationer har tagits i drift, vilket förbättrat transparensen i sektorn.
- Lokala urbana forum har etablerats i 15 kommuner, vilket fört upp folkligt lokalt samförstånd på den urbana agendan.
- Förbättrad tillgång till sanitetsutrymmen och el i 3 000 slumhushåll i Nairobi och Kisumu under 2010/11.
- Förbättrad tillgång till krediter för bostadsbyggande. Sammanlagt 171²⁷ familjer har fått lån för att förbättra sina hus till en reducerad ränta på 6,5 %, jämfört med tidigare 14 %.
- Projektet har hjälpt 500 nybyggarhushåll i slummen i Kisumu att få besittningsrätt till land.

Genomförandet av projektet går enligt plan. Projektet har lyckats nå ut till 15 av de största städerna med begränsade resurser. Sannolikheten för att uppnå resultat har ökat genom att det etablerats ett nationellt nätverk för urbana forum som delar med sig av erfarenheter och stärker det civila samhällets förmåga att påverka. Innovationer gällande planering och tillhandahållande av tjänster bidrar till att fler fattiga i städerna nås.

²⁶ CSUDP, kvartals- och halvårsrapporter 2011 (för 2010 och första hälften av 2011).

²⁷ Detta är ett pilotprojekt, vilket förklarar varför ett så begränsat antal familjer berörs. Försöket kommer att utökas med potentialen att nå 3 000 familjer.

Det civila samhällets deltagande i viktiga urbana processer säkrar regeringens stöd för innovationer. Det förekom inga större avvikelser under året.

De viktigaste riskerna under året är att de partner som ska genomföra projektet har svag kapacitet och att koordineringen med regeringen är dålig. Ett omfattande kapacitetsuppbyggande program har utvecklats och en finansiell expert har anlåtats för att bygga upp kapacitet för finansiell styrning och stödja genomförandet. Detta innebär även att korruptionsriskerna sätts i fokus. Särskilda kopplingar till andra program som Sverige stödjer, såsom stödet till landfrågor och det civila samhället (Amekni Wakenya) har utformats och kommer att förbättra synergier och potentialen att uppnå planerade resultat.

Insats 3: Programmet för urban kunskapsutveckling och genomförande (Urban Knowledge and Implementation Programme, UKIP)

Övergripande mål: Stödja förberedelserna för programmet i syfte att främja koordinering och kunskapsutbyte inom den urbana sektorn

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
7 MSEK	2009-2011	6,7 MSEK	Världsbanken	Projekt	100

Resultatredovisning²⁸:

- Ett nytt nationellt urbant program färdigställt, ca. 2,6 miljarder SEK (400 miljoner USD) har mobiliserats för stöd till urbana sektorn.
- Första baslinjedatan över den institutionella kapaciteten i Kenyas 15 största städer har färdigställts.
- Stärkt personalkapacitet för finansiell styrning, upphandling och planering i 15 städer.
- Omfattande investeringsplaner i 15 städer.
- Ett lagförslag om hantering av urbana områden i enlighet med den nya grundlagen.

Genomförandet av projektet går i stort sett enligt plan men vissa aktiviteter är försenade på grund av brist på beredskap hos kommunerna. Att flytta fokus på genomförandet till kommunerna i stället för de centrala ministerierna samt att stärka kommunernas kapacitet ökar sannolikheten för att resultaten ska uppnås. Tekniskt stöd och internationellt erkända metoder tillför viktig kapacitet och lärdomar kring decentralisering och förvaltning av städer i ett

²⁸ KMP och KISIP projektdokument 2010 och 2011; Institutionell bedömning av 15 kommuner 2010 (SIPU), KMP lägesrapport 2010/11.

decentraliserat system. Det har inte förekommit större avvikelser i projektet under året.

Den viktigaste risken är att både de centrala ministerierna och kommunerna har svag kapacitet. Att programmet utnyttjar konsulter som stöds av UKIP utgör en risk vad gäller ägarskap och hållbarhet. KMP²⁹ och KISIP³⁰ kommer att investera betydande resurser för att överbrygga kunskapsklyftor. Sverige har genomgående betonat ägarskap som ett huvudfokus genom att bygga upp kapacitet och insistera på rätt balans mellan konsultinsatser och partnernas ansvar.

3.3.2 Bedömning av strategins sektormål för verksamhetsområdet urban utveckling

Sektormål: Förbättrad urban planering där även fattiga invånare själva deltar.

Bedömning av utvecklingen mot sektormålet för verksamhetsområdet

Märkbara framsteg har gjorts i den urbana sektorn trots en problematisk politisk miljö. Det finns ett nytt fokus på jämlikhet vad beträffar tillhandahållande av tjänster i urbana områden. Allmännyttiga institutioner tar till sig innovativa ansatser för att möta fattigas behov. Inom land- och bostadspolitiken samt i grundlagen uppmärksammas behovet av att hjälpa de fattiga i städerna med besittningsrätt, skydd och tjänster. Betydande medel har mobiliserats i sektorn och tre nya sektorprogram har fokus på fattigdomsbekämpning. Intressegrupper lyckas i ökande grad hävda sin rätt till bostäder, land och andra tjänster, det förekommer färre tvångsavhysningar och antalet legalt förvärvade landinnehav har ökat.

Befolkningstillväxten är 2,5 % per år och den urbana befolkningen uppgår till 33 %, med en snabb urbaniseringstakt på 4,2 %. Detta ökar behovet för urbana reformer i Kenya ytterligare.

Genomförandet av decentraliseringen är förknippat med ett antal större risker. Brist på tydlighet vad gäller roller och relationer mellan kommuner och länsstyrelser skulle kunna ha negativ påverkan på ansvarsutkrävandet för projektet. Även "counties" makt över kommunerna kan begränsa stadsinnevånarnas deltagande i planering och samhällsstyrning. Förväntningen är att den nya nationella policyn för urban utveckling bidrar till att tydliggöra roller och säkerställa kommunala myndigheters självständighet.

²⁹ Kenya Municipality Program

³⁰ Kenya Informal Settlements Improvement Programme

Bedömning av Sveriges bidrag till målet

Sveriges övergripande urbana program är strategiskt utformat för att ge omfattande stöd till sektorn. Det innefattar institutionellt stöd samt stöd till planering, kapacitetsuppbyggande och investeringar i infrastruktur. Detta kompletteras av stöd till det civila samhället. Svenskt stöd har försett Kenya med internationellt erkända metoder för urban utveckling. Experter från Sverige har bidragit slutförandet av en ny lagstiftning gällande urban förvaltning, vilket har bidragit till att det lagts en grund för god urban samhällsstyrning. Stödet kopplar samman reformer i den urbana sektorn med utvecklingen den privata sektorn. Ett nytt förhållningssätt till bostadsfinansiering testas och de första 171 lånen med fördelaktiga villkor har getts till slumminnevånare. Innovationer beträffande avfallshantering har resulterat i ny kunskap om sanitära bekvämligheter med kopplingar till energi och klimatfrågor. Stödet till landreformer bidrar till att det sätts fokus på viktiga frågor för urban utvecklingen, särskilt vad gäller bostäder och urban planering.

Risken för korruption minskas genom att delar av medlen kanaliseras via genom Världsbanken, samt kapacitetsuppbyggnad inom finansiell styrning, upphandling och revision med stöd från revisionsmyndigheten KENAO.

Portföljens relevans kvarstår, vilket konstaterats i halvtidsöversynen. Den stödjer särskilt decentraliseringsprocessen genom att det byggs upp institutioner för en effektivt decentraliserad förvaltning och att de urbana fattiga människornas roll förstärks vad gäller samhällsstyrning.

4. BISTÅNDEEFFEKTIVITET

Det har gjorts tydliga framsteg beträffande de tre processmålen i strategin (se bilaga 2) samt även beträffande indikatorerna i Parisdeklarationen. Resultaten för 2010 års uppföljning av Parisdeklarationen visar att programmet för Kenya ligger över genomsnittet för alla indikatorer utom en (antal sektorer) och även över den landspecifika målsättningen för fem av de tio indikatorerna.

Detta är inte minst ett resultat av Sveriges enträgna arbete med att hitta möjligheter att utveckla och stödja sektorprogram och hitta sätt att använda OFS-systemen i Kenya . Bland såväl utvecklingspartners som GoK betraktas Sverige som drivande när det gäller arbetet med biståndseffektivitet, som fortfarande är en svår fråga i Kenya, då GoK ännu inte bidrar med ett tillräckligt starkt ledarskap t.ex. avseende arbetsfördelning och användning av OFS-system. Det stärkta ägarskapet i Development Partnership Forum

(DPF)³¹ samt att regeringen åtagit sig att utforma riktlinjer om hur nationella system ska användas, kan dock leda till förbättringar på området.

Diskussionerna om biståndseffektivitet karaktäriseras även av de skilda bedömningar som olika givare gör av samhällsstyrningen. Vissa använder fortfarande, eller har tyvärr återgått till, projektformer, och styrs av egna prioriteringar, med krav på egen synlighet och ovilja att ta risker.

5. DIALOGFRÅGOR

I frånvaron av en dialogplan är det samarbetsstrategin, med sina fyra strategiska dialogfrågor, som styr dialogen. 1) Ekonomisk tillväxt, 2) Rättvis och jämlik fördelning av resurser och möjligheter, 3) Rättighetsperspektivet och 4) Agenda 4. Förutom dessa pekar strategin även ut den nya grundlagen, vallagen, landreformer, försoning, nationsbyggande, korruption, straffrihet och klimatförändringar som viktiga dialogfrågor.

Som sektorledare i flera arbetsgrupper samt medordförande i den övergripande koordineringsgruppen för givare (DCG) har Sverige goda möjligheter att påverka GoK i dialogfrågorna. Sverige har flera gånger under 2011 mött premiärministern och hans statssekreterare, justitieministern, utrikesministern, ministern för inre säkerhet och landministern och då har frågor om genomförandet av grundlagen, Agenda 4, valförberedelser och samhällsstyrning diskuterats. Sveriges ansträngningar har resulterat i ökad uppmärksamhet på mänskliga rättigheter (speciellt gällande vatten- och jordbruksreformerna samt reformer av rättsväsendet) och att fattiga människors behov satts i fokus (urbana sektorn).

Den svenska biståndsministern har besökt Kenya två gånger under 2011 och har då fokuserat på mänskliga rättigheter, jämställdhet, samhällsstyrning och den nuvarande humanitära krisen. Sverige har under 2011 organiserat en uppföljning av den "Förändringskonferens" som hölls då Sverige var ordförande för EU. Vid konferensen deltog ministern, representanter för regeringen, civila samhället, liksom akademiker och givare och fokus var på hur man kan stödja och få förändring.

6. DE TRE TEMATISKA PRIORITERINGARNA³²

Demokrati och mänskliga rättigheter

Mer än 30 % av det svenska stödet till Kenya är riktat till området demokrati och mänskliga rättigheter och cirka 35 % av stödet kanaliseras via det civila samhället. Stödet genomförs både genom utveckling av institutioner för demokrati, rättsväsende och mänskliga rättigheter samt genom

³¹ DPF är ett dialogforum mellan GoK och utvecklingspartner som hålls regelbundet.

³² Se strategirapport 2010 och halvtidsöversynen av strategin 2011 för mer detaljer om arbetet med de tematiska prioriteringarna.

intressegruppsbaserade organisationer som verkar för ansvarsutkrävande gentemot regeringen. Sverige har också bidragit till att utveckla speciella finansieringsinstrument för icke-statliga aktörer i alla större sektorer för att främja ansvarsutkrävande, transparens, deltagande och demokratiskt utrymme.

Jämställdhet och kvinnans roll i utvecklingen

Sverige ger stöd till jämställdhet via civilsamhället och utvalda regeringsprogram liksom genom att integrera jämställdhetsfrågor i alla program och i dialogen. Genusanalys och åtgärder för att integrera kvinnor har inkluderats i projektcykeln för insatser, exempelvis vägprogrammet och NALEP. Stöd till har också kanaliserats genom UN Women. Ingångar till och synergier för arbetet med polisen har lett till ett partnerskap med kommittén för polisreformer (Police Reform Implementation Committee, PRIC) som integrerat jämställdhet i den nya polisutbildningen. Även sektorstödet tar kvinnans roll och jämställdheten i beaktande, inklusive stödet till den urbana sektorn och vägsektorn.

Miljö och klimat

Cirka 50 % av det svenska stödet till Kenya går till naturresurser och miljö. Genom engagemang i den nationella koordineringsgruppen för klimatförändringar följer Sverige genomförandet av den nationella strategin för hantering av klimatförändringar, vilken Sverige stött via tidigare sektorstöd. Sveriger har också genomfört en förstudie avseende Sveriges komparative fördelar som rekommenderar ytterligare integrering av klimatförändringar och miljö i naturresurssektorn. Diskussioner om utformningen av detta initiativ har påbörjats. Under 2011 har Sverige etablerat ett finansieringsinstrument för stöd till icke-statliga aktörer inom naturresurssektorn. Målet är att stärka deras kapacitet och delaktighet i hanteringen av naturresurser, inklusive miljö- och klimatförändringar. I landsektorn har det svenska stödet bidragit till utvecklingen av en landanvändningspolicy, med stor potential att påverka användandet av naturresurser och underlätta för fattiga människor att få tillgång till dessa resurser. Miljökonsekvensbedömning är institutionaliserad i projektcykeln för insatser.

7. DE TVÅ PERSPEKTIVEN³³

Rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv är integrerade i hela programmet genom mainstreaming och genom särskilda insatser. Detta kompletteras med stöd till det civila samhället med fokus på ansvarsutkrävande, kvinnors deltagande, diskriminerade gruppers och intressegruppers deltagande i samhället. Stödet till det civila samhället genom Amkeni Wakenya, (se 3.3.1 ovan) har stärkt fattiga människors röst och främjat ägarskap för utvecklingsinitiativ och reformer.

³³Se strategirapport 2010 och halvtidsöversynen av strategin 2011 för mer detaljer om arbetet med de två perspektiven.

8. DEN KONTEXTUELLA RAMEN

Den nya grundlagen ger möjligheter för en omfattande transformering av Kenya. Genomförandet av grundlagen, vad gäller nya lagar, bestämmelser, kommissioner och institutioner, påbörjades 2010/11. Det förekommer förseningar och utmaningar inte minst i relation till decentraliseringsprocessen, men framstegen har hittills varit acceptabla. Genomförandet av grundlagen tar upp det mesta av regeringens reformkapacitet. I vilken utsträckning regeringen kommer att klara av att genomföra grundlagen kommer i hög grad påverka utsikterna för landets utveckling.

Internationella brottmålsdomstolens utredning mot sex högt uppsatta personer, däribland finansministern och chefen för statsförvaltningen, innebär en möjlighet för landet att bryta med den utbredda straffrihetskulturen. Utfallet i internationella brottmålsdomstolen, huruvida de sex anklagas eller enbart vissa av dem, och hur regeringen kommer att reagera, kommer att få stora konsekvenser för utvecklingen i Kenya.

Regnmängden var mindre än förväntat på Afrikas horn under förra året, vilket lett till torka, livsmedelsbrist och humanitär kris. Omkring 20 % av befolkningen i norra Kenya lider av akut undernäring och cirka 3,5 miljoner människor i Kenya är i behov av livsmedelsbistånd. Dessutom ökar flyktingströmmen från Somalia. Varje dag anländer över 1000 nya flyktingar till flyktinglägret i Dadaab. De humanitära aktiviteterna är inte fullständigt finansierade trots stort stöd från givarna. Kenyas regering har omfördelat medel inom budgeten men förväntas bidra med mer.

Diskussioner pågår nu om att sätta större fokus på åtgärder på medellång och lång sikt för att förebygga humanitära kriser i framtiden. Det gäller bland annat vattenreformer, livsmedelsförsörjning samt att stärka regionala handelsöverenskommelser³⁴. Ytterligare stöd för att stödja livsmedelsförsörjningen har lagts till jordbruksprogrammet. Sverige har manat på de internationella givarna i Kenya att ytterligare bidra med finansiering av humanitär hjälp.

Säkerhetsläget i Kenya har försämrats under 2011. Al Shabaab har ökat sin aktivitet i Kenya. Flera västerlänningar har kidnappats, en har avlidit och en mördats under ett kidnappningsförsök. Bland annat till följd av detta har Kenyas regering beslutat att mobilisera en militär attack mot Al Shabaab i Somalia, samordnat med den somaliska regeringen. Reserekommendationerna för områden kring gränsen mot Somalia och kustremsan mot Somalia har skärpts och fått en direkt påverkan på turismen. Vidare innebär detta en direkt ansträngning för den redan ansträngda

³⁴ Tanzania har överskott på majs men har förbjudit majsexport.

statsbudgeten och risk för en indirekt påverkan på ekonomin genom det skärpta säkerhetsläget.

Kenya hade hög tillväxt och makroekonomisk stabilitet under 2010 och har historiskt varit bra på att bibehålla en god makroekonomisk styrning. Detta förändrades dock under 2011. På grund av de stigande globala livsmedels- och bränslepriserna samt den inhemska jordbrukspolitiken har inflationen stigit från 3,8 % i november 2010 till 16,7 % i augusti 2011 (jämfört med samma tid föregående år). Det är främst priserna på livsmedel och transporter som stigit, vilket mest påverkar den fattigaste delen av befolkningen och då i synnerhet i urbana områden. Värdet på den kenyanska shillingen har sjunkit snabbt och kontinuerligt under 2011. Den har tappat cirka 26 % mot US-dollar och 25 % mot euron. Trots denna utveckling fortsatte tillväxten att öka under det första (4,9 %) och andra (4,1 %) kvartalet 2011. Även kredittillväxten fortsatte under det andra kvartalet.

Den makroekonomiska instabiliteten kan förväntas få effekt på tillväxten under det tredje kvartalet och eventuellt kan det bli problematiskt att finansiera den relativt omfattande budgeten, vilken nu är ännu mer pressad på grund av de behov som uppstått i samband med den humanitära krisen och de militära insatserna.